

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Aleny Pavlíčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobkyně: [redacted] (dříve [redacted])
bytem [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. Liborem Zbořilem
sídlem V Jámě 699/1, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
sídlem Karmelitská 529/5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2016, čj. MSMT-17341/2016-1

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2016, čj. MSMT-17341/2016-1 (dále jen jako „napadené rozhodnutí“), kterým byla vyrozuměna tak, že její žádost o přezkoumání dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu dle § 82 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném

vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2016 (dále jen jako „školský zákon“), není důvodná a výsledek didaktického testu se nemění.

2. Z předloženého správního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobkyně konala dne 3. 5. 2016 na VOŠ, SPŠ a SOŠS a CR Varnsdorf maturitní zkoušku ze zkušebního předmětu Český jazyk a literatura formou didaktického testu. V úloze 3.1 tohoto testu, kde měla uvést jednoslovné pojmenování literárního žánru, který patří na vynechané místo ve výchozím textu, uvedla slovo „bájka“. Tato odpověď byla vyhodnocena jako chybná, jelikož Klíč správných řešení k maturitní zkoušce 2016 pro jarní termín jako správnou odpověď stanovil slovo „bajka“.
4. Žalobkyně proto podala dne 19. 5. 2016 na podatelně žalovaného žádost o přezkum výsledku celého didaktického testu z českého jazyka dle § 82 odst. 2 školského zákona, a to mj. s odůvodněním, že v úloze 3.1 napsala správnou odpověď, kdy se jedná jen o čárku nad „A“, přičemž se jedná o její poslední pokus.
5. Žalovaný žalobkyni vyrozuměl napadeným rozhodnutím o tom, že její žádost není důvodná a výsledek didaktického testu se tak nemění. Vyšel z protokolu o výsledcích společné části maturitní zkoušky žalobkyně, protokolu o průběhu zkoušky v učebně, záznamového archu vyplněného žalobkyní, klíče správného řešení a výsledku kontrolního hodnocení záznamového archu žalobkyně a prověřil závěry validační procedury Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání, jejímž obsahem byla validace všech zadání vycházející z podrobné položkové analýzy a komisionálního přezkoumání zadání a jejímž výsledkem byl závěrečný validační protokol. Žalovaný uzavřel, že zadání testu bylo v souladu s katalogem požadavků pro příslušný předmět a v souladu s učebními dokumenty a rámcovými vzdělávacími programy a že hodnocení žalobkyně bylo správné, když byla dodržena kritéria hodnocení zkoušek a dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky a kritéria celkového hodnocení maturitní zkoušky, digitalizovaný záznamový arch je čitelný a výsledek je správně zaznamenán do systému. Žalovaný uvedl, že hodnoceny mohou být jen odpovědi v záznamovém archu, nikoli uvedené v testovém sešitu.
6. K úloze 3 didaktického testu pak v příloze rozhodnutí uvedl, že v úvodu výchozího textu je uvedena definice bajky a v záznamovém archu žalobkyně je uvedeno „bájka“. Toto však není možné akceptovat jako správné, neboť žalobkyní uvedené slovo má význam „smyšlenka“, nebo je zdvojnásobením slova „báje“, tj. literární žánr, zvaný též mýtus, jehož hrdinou je bůh nebo polobůh. Žalobkyni bylo proto za její odpověď přiděleno správně 0 bodů.

II. Argumentace účastníků

7. Žalobkyně v žalobě namítla, že žalovaný ve svém rozhodnutí řádně neuplatnil zásadu přiměřenosti vyplývající z § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „správní řád“), jelikož nebyly vzaty v potaz všechny okolnosti, které měly mít vliv na rozhodnutí správního orgánu. Žalobkyně je si vědoma rozdílu mezi slovy „bajka“, „báje“ a „bájka“, intenzita jejího jednání, tedy chybné uvedení čárky nad „a“, je však v hrubém nepoměru s přijatým rozhodnutím, tj. potvrzením výsledku dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu. Žalobkyně uvedla čárku v záznamovém archu nedopatřením a má tedy za to, že na otázku odpověděla správně. Žalovaný rozhodl

zcela formálně, mechanicky a nepřiměřeně restriktivně, přitom má při svém rozhodování šetřit práva osob a zásah do nich má být jednoznačně zdůvodnitelný a minimální. V důsledku toho došlo k zásahu do práv a oprávněných zájmů žalobkyně, konkrétně práva na vzdělání, na svobodnou volbu povolání a na přípravu k němu, jelikož skládaný test byl z výše uvedených důvodů hodnocen negativně a žalobkyně ztratila čtyři roky školní docházky.

8. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Zopakoval závěry uvedené v rozhodnutí a doplnil, že hlásky a – á jsou fonémy, tj. hlásky, které mají schopnost rozlišit význam slova, např. dal – dál, nelze je tedy přes grafickou a fonetickou podobnost navzájem zaměňovat. Do práv žalobkyně navíc zasazeno nebylo, jelikož neexistuje žádné subjektivní veřejné právo, resp. nárok na to, aby žák uspěl u maturitní zkoušky. Žalovaný poukázal na to, že argumentace zásadou proporcionality je nesmyslná, neboť správní orgán nezasahuje do práv nebo zájmů osoby, ale hodnotí pravdivost skutečnosti z oboru literární vědy nezávislé na právu nebo zájmech této osoby, odpověď je tedy buď správná, nebo špatná. Podotkl, že žalobkyně nebyla neúspěšná v důsledku marginální čárky, ale proto, že nesprávně zodpověděla nebo nezodpověděla více jak polovinu otázek, získala tak 21 bodů, tj. 42 %, což je pod požadovanou hranicí 22 bodů, tj. 44 %. To, že by žalobkyně uvedla čárku nedopatřením, ze záznamového archu ani její žádosti o přezkum neplyne, to, jak je graficky provedena na záznamovém archu, svědčí o úmyslu žalobkyně napsat odpověď s čárkou, v žádosti ostatně sama uvedla, že napsala „bájka“. Pokud by navíc napsala čárku nedopatřením, mohla odpověď přeškrtnout a napsat novou odpověď do téhož odpovědního pole.

III. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

9. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., správní řád soudní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen jako „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Soud o žalobě rozhodl v souladu s § 51 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť oběma účastníkům byla doručena výzva k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím bez jednání, spolu s poučením, že nevyjádří-li se do dvou týdnů od doručení této výzvy, má se za to, že souhlas byl udělen, přičemž žalobkyně ani žalovaný se k výzvě nevyjádřili.
11. Dle § 78 odst. 1 školského zákona jsou zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky: a) český jazyk a literatura, b) cizí jazyk, který si žák zvolí z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, jíž je žákem, a c) matematika.
12. Dle § 78 odst. 3 školského zákona se zkouška ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a zkouška ze zkušebního předmětu cizí jazyk skládají z dílčích zkoušek konaných: a) formou didaktického testu, b) formou písemné práce a c) ústní formou před zkušební maturitní komisí.
13. Dle § 82 odst. 2 školského zákona každý, kdo konal zkoušku společné části maturitní zkoušky konanou formou didaktického testu, nebo byl z konání této zkoušky vyloučen, může písemně požádat ministerstvo o přezkoumání výsledku této zkoušky nebo přezkoumání rozhodnutí o vyloučení ze zkoušky. Ministerstvo žadateli odešle

písemné vyrozumění o výsledku přezkoumání nejpozději do 30 dnů ode dne doručení žádosti.

14. Maturitní zkouška je jedním ze způsobů, jímž žák ukončuje vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vedoucích k dosažení středního vzdělání. Jak výslovně stanovuje § 73 školského zákona, jejím účelem je ověřit, jak žáci dosáhli cílů vzdělávání stanovených rámcovým a školním vzdělávacím programem v příslušném oboru ..., zejména ověřit úroveň klíčových vědomostí a dovedností žáka, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání nebo výkon povolání nebo odborných činností. Maturitní zkouškou je tedy jednak uskutečňován *„veřejný zájem na jednotném a v určité míře standardizovaném hodnocení žáků po absolvování určité etapy vzdělávacího procesu“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, čj. 7 As 165/2012 – 22), jednak úspěšné nebo neúspěšné vykonání ovlivňuje, zda bude moci žák nadále studovat na vysoké škole, nebo vykonávat některá povolání. Žák proto ve vztahu k maturitní zkoušce disponuje veřejným subjektivním právem na to, aby zkouška byla konána dle podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, nikoliv však právem na její úspěšné složení.
15. V souladu s § 82 odst. 2 školského zákona provádí žalovaný k žádosti žáka přezkum výsledků maturitní zkoušky. Tento přezkum zahrnuje jak posouzení porušení právních předpisů, tak i jiných závažných nedostatků, které mohly mít vliv na průběh nebo konečné hodnocení zkoušky. Žalovaný tedy zkoumá rovněž správnost zadání k jednotlivým otázkám a následně i správnost odpovědí jednotlivých žáků, a to v plném rozsahu. Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 1. 2013, čj. 7 As 165/2012 – 22, kde konstatoval, že *„součástí přezkumného řízení musí být v případech, kdy je to namítáno nebo kdy pochybnost o tom v řízení jinak vyjde najevo, i věcné posouzení, zda žák správně odpověděl na otázky v didaktickém testu, včetně posouzení, zda zadané otázky či úlohy byly podle současného stavu vědeckého poznání formulovány správně a zda byly logicky a jazykově formulovány dostatečně jednoznačně.“* S ohledem na skutečnost, že správní soudy provádějí ve všech věcech, kde je možné podat žalobu proti rozhodnutí, přezkum v „plné jurisdikci“, je i na nich, aby posoudily veškeré rozhodné skutečnosti a zabývaly se např. zhodnocením, zda zadání naplňovalo požadavky stanovené školským zákonem, vyhláškou č. 177/2009 Sb., katalogem požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky pro příslušný předmět a subsidiárně i obecnými právními předpisy, a zda odpověď konkrétního žáka danému zadání vyhověla, či nikoli (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2014, čj. 6 As 68/2012-47).
16. Ani tento soudní přezkum však není bez omezení, neboť úkolem soudu není maturitní zkoušky formalizovat a nahrazovat tak při posuzování správnosti odpovědí odborníky a pedagogy. Jak obdobně uvedl Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 8. 2014, čj. 6 As 68/2012-47, *„ačkoli tedy jsou správní soudy oprávněny přezkoumat rozhodnutí o žádosti o přezkoumání výsledku maturitní zkoušky i z hlediska namítaných věcných nesprávností, i přesto jsou v této specifické oblasti obzvláště povinny respektovat obecnou zásadu zdrženlivosti a sebeomezení, ...“* Tuto svou úvahu pak doplnil a rozvinul v rozsudku ze dne 8. 9. 2017, čj. 7 As 42/2017 – 19: *„Byť se může názor stěžovatele jevit na první pohled vůči žalobci tvrdým a subjektivně nespravedlivým, je třeba zohlednit, že dělícím kritériem při úvaze o zákonnosti postupu stěžovatele je při zohlednění*

potřeby zdrženlivosti právě to, zda zadání úlohy bylo zřetelné a jednoznačné a zda způsob vyhodnocení správnosti řešení je logický a objektivní. (...) Jiný přístup, akceptovatelný případně u jiného (méně významného) druhu zkoušky, kde jistou roli může hrát i osobní povědomí hodnotitele o silnějších a slabších stránkách studenta, může mít stěží místo v didaktickém maturitním testu z matematiky. Účelem takového testu je totiž vedle zjištění úrovně znalostí řešitele též potřeba zajistit co možná nejobektivnější způsob hodnocení úrovně všech, kteří zkoušku skládají.“ Soud pouze doplňuje, že nerozhodné je rovněž to, čím bylo pochybení konkrétního žáka v přezkoumávané testové úloze způsobeno.

17. V této věci žalobkyně uplatnila jedinou námitku, a to, že konkrétní odpověď v testové úloze 3.1, kterou uvedla ve svém záznamovém archu z maturitní zkoušky, je nutno považovat za správnou, jelikož od odpovědi, která je uvedena v klíči správného řešení, se odlišuje pouze čárkou nad „a“, kterou žalobkyně přitom uvedla pouze nedopatřením. Pokud odpověď žalovaný pouze pro takovou chybu vyhodnotil jako nesprávnou, postupoval v rozporu se zásadou přiměřenosti a nešetřil práva žalobkyně na vzdělání a svobodnou volbu povolání.
18. Soud však nemohl této námitce přisvědčit. Jak plyne z napadeného rozhodnutí – vyrozumění o posouzení žádosti žalobkyně o přezkoumání výsledků didaktického testu, žalovaný provedl obecný přezkum správného vyhodnocení záznamového archu žalobkyně, přičemž pochybení neshledal, žalobkyně ostatně chybné zadání testových úloh ani jejich nesprávné vyhodnocení v žádosti o přezkum ani v žalobě nenamítala, kromě úlohy 3.1. Dále se žalovaný zabýval konkrétní námitkou žalobkyně a zcela srozumitelně a přezkoumatelně zdůvodnil, proč nebyla odpověď žalobkyně správná. Nelze tak žalovanému vytýkat, jak činí žalobkyně, že postupoval formalisticky a mechanicky, neboť žalovaný rovněž zcela uspokojivě vysvětlil, v čem tkví rozdíl v odpovědi, když je užita varianta slova s dlouhým „á“ a s krátkým „a“, tedy že tato slova mají odlišné významy a ovlivňují tak správnost odpovědi na položenou otázku v didaktickém testu, kde bylo požadováno uvedení konkrétního literárního útvaru, jehož jediným správným názvem je „bajka“. Právě i s ohledem na podobnost se zcela odlišným literárním útvarem „báje“, jehož podstatu žalovaný v odůvodnění přehledně osvětlil, je nutno trvat na přesném uvedení požadované odpovědi žalobkyní. Jelikož soud považuje způsob vyhodnocení odpovědi za logický a vnitřně konzistentní, neměl důvod se s odkazem na výše uvedenou judikaturu Nejvyššího správního soudu od posouzení žalovaného odchylovat. Ve shodě se žalovaným pak soud považuje za nekonzistentní tvrzení žalobkyně, že čárku uvedla nedopatřením, neboť ve své žádosti o přezkoumání tuto skutečnost neuvedla a nenásvědčují tomu ani žádné jiné skutečnosti, včetně podoby zachycení odpovědi v záznamovém archu žalobkyně, tato skutečnost, tedy jak pochybení vzniklo, je navíc z hlediska posouzení správnosti odpovědi nerozhodná.
19. Nemohlo tak dojít ani k nezákonnému zásahu do práv žalobkyně a porušení zásady přiměřenosti. Jak již soud uvedl výše, je nutné hledět na podstatu společné maturitní zkoušky, a tou je veřejný zájem na objektivním, jednotném a standardizovaném hodnocení žáků. Žalovaný při přezkumu výsledku maturitní zkoušky vychází z odborného posouzení příslušné odpovědi žáka, která je vyhodnocena jako správná, nebo jako špatná. Pokud je tedy nesprávná, nemá žádné správní uvážení k tomu, aby mohl poměřovat, zda přijatým rozhodnutím dojde k většímu zásahu do práv žáka, u žalobkyně tím, že u maturitní zkoušky opakovaně neuspěje a vyčerpá tak poslední

pokus k jejímu vykonání. V daném případě zde tedy převažuje obecný zájem společnosti na objektivním a nestranném vyhodnocení maturitní zkoušky. Žádné subjektivní veřejné právo žalobkyně přitom porušeno nebylo, neboť zkouška proběhla v souladu se školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb. a žalobkyně neuspěla pouze a jedině z toho důvodu, že nedosáhla požadovaného počtu správných odpovědí a tím potřebného počtu bodů, konkrétně 22 z 60 možných. Pokud by navíc žalovaný požadavku žalobkyně vyhověl pouze z důvodu, že tato jediná chyba způsobila konečný neúspěch žalobkyně u maturitní zkoušky, postupoval by v rozporu se zásadou předvídatelnosti a legitimního očekávání vyjádřenou v § 2 odst. 4 správního řádu a zásadou rovnosti dle § 7 správního řádu a zasáhl tak do práv ostatních žáků, kteří by takto vstřícněji hodnoceni nebyli.

20. Soud proto po zvážení všech okolností dospěl k závěru, že námitka žalobkyně je neopodstatněná.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

21. Na základě výše uvedeného tedy soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
22. O náhradě nákladů rozhodl soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož žalobkyně byla v řízení neúspěšná a žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 17. prosince 2019

Milan Tauber
předseda senátu